

SARDAR PATEL UNIVERSITY
B. Com. (II Semester) Examination
2013

Tuesday, 26th March
11 a.m. to 1 p.m.

UB02CCOM04/12 - Fundamentals of Cost Accounting

કુલ ગુણ : ૬૦

સૂચના : જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક દરેક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- પ્ર.૧ રૂષા લિમિટેડના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે. વર્ષ ૨૦૧૧ને લગતી વિગતો
 (૧૫)
 નીચે મુજબ છે.

ઉત્પાદન અને વેચાણ	૧૫૦૦
	એકમો
	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી	૨૦૧૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧૨૭૫૦૦
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	૧૮૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (૬૦% સ્થિર)	૧૨૭૫૦૦
ઓફીસ પરોક્ષ ખર્ચા (સ્થિર)	૭૨૦૦૦
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા (૮૦% ચલિત)	૬૦૦૦૦
વેચાણ : રૂ. ૭૫૭૫૦૦	

આગામી વર્ષ ૨૦૧૨ માટેના અંદાજો નીચે મુજબ છે.

- ૧) ઉત્પાદન અને વેચાણ ૪૦૦૦ એકમો થશે.
 - ૨) પ્રત્યક્ષ મજૂરી દરમાં એકમદીઠ ૨૦% વધારો થશે અને પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી એકમદીઠ રૂ. ૪૧ વધારો થશે.
 - ૩) કારખાનાના સ્થિર ખર્ચામાં રૂ. ૭૫૦૦ વધારો થશે.
 - ૪) વેચાણ પરોક્ષ ચલિત ખર્ચામાં એકમદીઠ રૂ. ૩ લેખે વધારો થશે.
 - ૫) પડતર પર નફાનો ગાળો ગયા વર્ષ જેટલો જ રહેશે.
- તેયાર કરો :
- ૧) વર્ષ ૨૦૧૧ માટે કુલ પડતર, એકમદીઠ પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.
 - ૨) વર્ષ ૨૦૧૨ માટે અંદાજીત પડતર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર.૧ ‘પડતર હિસાબી’ એટલે શું ? પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. (૧૫)

પ્ર.૨

- (અ) નીચેની વિગતો મેળવવામાં આવી છે તેના પરથી વાર્ષિક માલસામગ્રી વપરાશ શોધો.

(૦૫)

આર્થિક વરદી જથ્થો - ૬૦૦ કિ.ગ્રા.

વરદી મુકવાનો ખર્ચ	- રૂ. ૧૧૫
એકમદીઠ કિંમત	- રૂ. ૮૦૦
વાર્ષિક વહનખર્ચ	- રૂ. ૧.૧૫ કિ.ગ્રા. દીઠ

(બ) નીચેની વિગતો પરથી સ્ટોકની વિવિધ સપાટીઓ શોધો. (૦૫)

વરદી જથ્થો	: ૩૬૦૦ એકમો
વરદી સમય	: ૩ થી ૫ અઠવાડીયા
મહત્તમ વપરાશ	: અઠવાડીયા દીઠ ૮૦૦ એકમો
લઘુત્તમ વપરાશ	: અઠવાડીયા દીઠ ૩૦૦ એકમો
સામાન્ય (સરેરાશ) વપરાશ	: ૬૦૦ એકમો અઠવાડીયા દીઠ

(ક) ‘માલસામગ્રી અંકુશ’ પર નોંધ લખો. (૦૫)

અથવા

પ્ર.૨

(અ) નીચેના પૈકી ગમે તે બે પર નોંધ લખો.

(૧૦)

૧) ઉત્તેજન વેતન યોજના	૨) રોવેન યોજના
૩) હેલ્સી યોજના	૪) સમય વેતન પ્રથા

(બ) સમયવેતન પ્રથા અને કાર્યવેતન પ્રથા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

(૦૫)

પ્ર.૩ નીચેની વિગતો પરથી મશીન "A" ના ચાંત્રિક કલાક દરની ગણતરી કરો.

(૧૫)

- ૧) ચંત્રની કિંમત રૂ. ૧૫૦૦૦૦૦
ચંત્રની ભંગાર કિંમત રૂ. ૧૫૦૦૦૦
ચંત્રનું અસરકારક આયુષ્ય ૨૭ વર્ષ
- ૨) ઓપરેટરનો પગાર અને મજૂરી, દરેકનો રૂ. ૨૦૦૦ (માસિક) (કુલ ૩ ઓપરેટર છે જેઓ ૩ મશીન પર સરખી દેખરેખ રાખે છે.)
- ૩) કારખાનાના ભાડા અને વેરા (માસિક) રૂ. ૫૦૦૦
- ૪) દિવાલત્તી અને વીજળી કારખાના માટે (ત્રિમાસિક) રૂ. ૩૦૦૦
- ૫) ચંત્રનું વિમા પ્રિમીયમ રૂ. ૮૦૦૦ (દર છ માસ દીઠ)
- ૬) ચંત્રનો રીપેરીંગ અને સમારકામ ખર્ચ વાર્ષિક રૂ. ૧૨૦૦૦
- ૭) ફોરમેનનો પગાર (વાર્ષિક) રૂ. ૨૪૦૦૦
(આ ચંત્ર પર ફોરમેન તેમનો ૧/૪ સમય ફાળવે છે.)
- ૮) ચંત્રનો પાવર વપરાશ દર કલાકદીઠ પાંચ યુનિટ છે અને પાવરનો દર દરેક ૧૦૦ યુનિટ દીઠ રૂ. ૪૦૦ લેખે છે.
- ૯) આ ચંત્ર કારખાનાની ૧/૫ જગ્યા રોકે છે.
- ૧૦) ચંત્ર વર્ષમાં ૧૨૦૦૦ કલાક ચાલે છે, પરંતુ ૧૦% જેટલો સમય સમારકામાં બગડે છે તથા સ્ટેગરીંગના કારણે વધુ ૮૦૦ કલાકનો બગાડ થાય છે.

અથવા

પ્ર.૩

(અ) સ્થિર ખર્ચા અને ચલિત ખર્ચા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

(૦૫)

(બ) પરોક્ષ ખર્ચાની ફાળવણી પર નોંધ લખો.

(૦૫)

(ક) પરોક્ષ ખર્ચાઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

(૦૫)

પ્ર.૪ X Ltd.ના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી તેના નાણાંકીય હિસાબોમાંથી તા. ૩૧ માર્ચ ૨૦૧૧ના સમયને

(૧૫)

લગતી છે.

	રૂા.
માલસામગ્રી વપરાશ	૩૦૦૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧૮૦૦૦૦
કારખાનાના ખર્ચા	૧૨૦૦૦૦
ઓફીસ ખર્ચા	૧૫૦૦૦૦
વેચાણ ખર્ચા	૩૦૦૦૦
	રૂા.
	<u>૭૮૦૦૦૦</u>

પડતરના હિસાબોમાં માલસામગ્રી ખર્ચ અને મજૂરી ખર્ચા ખરેખર ચૂકવેલ ખર્ચના આધારે જ ગણવામાં આવે છે. કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા મજૂરી ખર્ચના ૭૦% લેખે ગણાય છે. ઓફીસ ખર્ચાની વસુલાત કારખાના પડતરના ૩૦% લેખે ગણવામાં આવે છે. વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા, વેચેલ એકમ દીઠ રૂા. ૧૨ લેખે ગણાય છે.

વર્ષની શરૂઆતમાં તૈયાર માલનો સ્ટોક હતો નહિ. વર્ષ દરમિયાન ૧૨૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું હતું અને ૧૦૦૦ એકમોનું વેચાણ રૂા. ૧૦૦૦૦૦૦માં કરવામાં આવ્યું હતું.

તૈયાર કરો :

- ૧) નાણાંકીય હિસાબો મુજબ નફો નુકસાન દર્શાવતું પત્રક
- ૨) પડતર હિસાબો મુજબ નફો નુકસાન દર્શાવતું પત્રક
- ૩) બંને હિસાબોના નફા કે નુકસાનની મેળવણી દર્શાવતું પત્રક

અથવા

પ્ર.૪

(૧૫)

(અ) ફક્ત નાણાંકીય હિસાબોમાં દર્શાવવામાં આવતા ખર્ચા અને આવકોની ચર્ચા કરો જે પડતરના હિસાબોમાં દર્શાવવામાં આવતા નથી.

(બ) પડતરના હિસાબો અને નાણાંકીય હિસાબોમાં દર્શાવાતા નફામાં ફેરફાર થવાના કારણોની ચર્ચા કરો.

